

ՊՐՈՄԵԹԵԻՍ ԱՐՁԱԿՈՒԱԾ

ԹԱՏԵՐԱՔԵՐԹՈՒԱԾ ՉՈՐՍ ԱՐԱՐՈՎ

Դ. ԱՐԱՐ

ՏԵՍԱՐԱՆ Ա.

ՊՐՈՄԵԹԵԻՍԻ քաղաքին մօտ, անտառին մէկ մասը: ՊԱՆԹԵԱ եւ ԻՕՆԷ բունի մէջ եմ. տակաւ կ'արքանան առաջին երգին ընթացքին:

ՁԱՅՆ, անտեսանելի Ոգիներու.

Տըժգոյն աստղերն ոչ եւս են,
Որովհետեւ արեգակն՝ անոնց հովիւն արա-
զուն,
Ձանոնք երբոր կը մըղէ դէպ ի իրենց փարախ-
ներն,

Արշալոյսին խորքին մէջ,
Կ'աճապարէ այնպիսի՝ պերճանքով մը, որ բո-
լոր

Երեւոյթներն օդային, խաւարումի կ'ենթաբ-
կէ:

Անոնք իր լո՛ւրթ յարկէն անդին կը փախչին,
Ինչպէս կ'ընեն եղնորթներն՝ ընձառիւծին առ-
ջեւէն:

Բայց ո՞ւր էք դուք:

(Մութ Ձեւերու եւ Ստուերներու խումբ մը
կ'անցնի խառնիխուռն, երգելով):

Այստեղ ենք մենք, ո՛հ, այստեղ,

Անթիւ, ջրնջուած տարիներու

Հօր դադաղը կը կըրենք.

Ոգիներն ենք, մենք, ժամերուն մահացեալ,

Ու կը տանինք ժամանակն՝ յաւերժութեան իր
դամբանն:

Սըփռեցէ՛ք, ո՛հ, սըփռեցէ՛ք

Վարսեր եւ ո՛չ թէ գեղձեր.

Ու թընցէ՛ք փոշեպատ ծածկոյթն անոր դա-
դաղին,

Արցունքներով, ո՛չ ցօղով.

Եղէք թօշնած ծաղիկներն

Մահուան անզարդ խուցերուն,

Սըփռելով դիակի՛ն վրայ արքային:

Փութացէ՛ք, ո՛հ, փութացէ՛ք,

Ըստուերներու պէս որոնք կը հալածուին գո-
ղաւար,

Երկնից կապոյտ անապատէն, ցերեկով:

Մենք կը ցընդինք,

Փրփուրներու պէս հալող,

Կը հեռանանք աւելի՛ աստուածային օդի մը

Չաւակներէն, տարուելով

Օրօրովը հովերու,

Որ կը մեռնին իրենց իսկ

Դաշնակութեան կուրծքին վրայ:

ԻՕՆԷ.— Ի՞նչ էին այս մութ ձեւերն:

ՊԱՆԹԻԱ. — Անցեալ ժամերն էին անոնք, գորշ,
տըկար,

Աւարին հետ գոր իրենց

Տըքնութիւնն էր հաւաքած,

Յաղթանակէն դոր միայն՝ Մէկը կրնար խա-
փանել:

ԻՅՆԷ. — Անցած են:

ՊԱՆԹԻԱ. — Անցած են...

Իրենց արագ ընթացքով, խորշակն անցան,
գըլեցին.

Հազիւ կ'ըլլայ խօսքերնին, անհետացած են
արդէն...

ԻՅՆԷ. — Դէպ ի ո՞ւր, ո՞հ, դէպ ի ո՞ւր:

ՊԱՆԹԻԱ. — Դէպ ի խաւա՞րն ու անցեալն ու
մեռեալներն ...:

Չայն մը, անտես Ոգիներու

Փայլուն ամպեր երկընքին մէջ կը ծրփան,

Յօղի աստղեր երկրի վըրայ կը շողան:

Ովկէանին վրայ ալիքներ կը դիզուին,

Կը հաւաքուին, կը քըշուին,

Երանութեան փոթորկէն, ու ցընծութեան խու-
ճապէն,

Կը դողդողան յուզումով,

Ու խընծիզով կը պարեն.

Բայց ո՞ւր էք դուք:

Ճըղիկները շոճիններուն՝ հին երգեր

Կ'երգեն նորոգ բերկրութեամբ.

Կոհակներն ու աղբիւրներ,

Թարմ նըւազներ կ'արձակեն,

Յամաքի եւ ծովերու ոգիի մը զերդ խաղերն,

Եւ ամպրոպներն՝ ուրախութեան որոտմամբ՝

Լեռներու ծաղըրը կ'ընեն.

Բայց ո՞ւր էք դուք:

ԻՅՆԷ. — Կառավարներն այս ո՞վ են:

ՊԱՆԹԻԱ. — Ո՞ւր են սակայն կառքերնին:

Ժամերու Կիսապար

Օդի, Երկրի Ոգիներն, ետ քաշած են ձայնով-
նին՝

Քունի քօղը նըկարուն,

Որ կը ծածկէր մեր էութիւնն, ու ծընունդնիս

Կը մըթադնէր,

Վիհին մէջ:

Չայն մը

Վիհի՞ն մէջ:

Կիսապար Բ.

Օ՛հ, վիհէն վար:

Կիսապար Ա.

Ու մենք հարիւր դարաշրջան պահուեցանք,

Խանձարուրուած՝ ատելութեան եւ հոգի

Տեսիլքներու մէջ, եւ ամէ՛ն մէկերնիս

Որ կ'արթննար, մինչ եղբայրն իր կը ննջէր,

Ճշմարտութիւնը կը գտնէր...

Կիսապար Բ.

Որ աւելի գէշ էր քան իր տեսիլքներն...

Կիսապար Ա.

Յոյսի վինը՝ մենք քունի մէջ լըսեցինք.

Սիրոյ ձայնը երազներու մէջ ճանչցանք.

Մենք ըզգացինք իշխանութեան գաւազանն

Ու ցատկեցինք...

Կիսապար Բ.

Կոհակներուն նըման որոնք կ'ոսոտոտեն,

Շողերուն մէջ առտըւան:

Պար

Հիւսեցէ՛ք պարն, յատակին վրայ զեփուռին,

Ու երկինքի լուռ լոյսն երգով ծակեցէ՛ք.

Կախարդեցէ՛ք օրը որ խիստ արագօրէն կը
փախչի,

Կասեցնելու թռիչքն անոր, մութին այրը չըհա-
սած:

Շուներ էին ատենօք, նօթի ժամէ՛րը որոնք

Կ'որսային օրն, իբրեւ թէ, եղնիկ մ'ըլլար ա-
րիւնոզ,

Որ կաղար ու սայթաքէր, իր բազմաթիւ վէր-
քերով,

Լըքուած տարւոյն գիշերեալ՝ հովիտներուն մէ-
ջերէն:

Բայց հիմա, ո՛հ, հիւսեցէ՛ք չափն անքերնին,
նըւագի,

Պարի, լոյսի ձեւերուն .

Եւ թող ժամերն ու Ոգիներն, հաճոյքի եւ զօ-
րութեան,

Ամպերուն եւ չողերո՛ւն նըման իրար միանան :
ՁԱՅՆ ՄԸ .— Միանա՛ն . . .

ՊԱՆԹԷԱ .— Տե՛ս թէ ինչպէս մարդոց միտքին
ոգիներն,

— Որ քաղցրալուր ձայներով եւ պարուր-
ուած,

Որպէս փայլուն քօղերու մէջ — մօտ կուգան :
Ոգիներու Պար

Կը միանանք պարին, երգին ամբոխին,
Ուրախութեան փոթորիկէն հողմավար,
Բաճակներուն պէս որոնք դո՛ւրս կը ցատկեն
Ովկէանէն հնդկական,

Խառնուելով ծովային թրուշուններու կիսար-
թուն :

Ժամերու Պար

Ո՛րքէ կուգար այսպէս վայրի եւ արագ .
Ձի ոտքերն ու վրայ կայծակէ մոյգեր կան,
Ու ձեր թեւերն՝ եւ խորհուրդի՛ պէս փափուկ
եւ սրընթաց,

Եւ ձեր աչքերն ալ եւ նըման սիրոյ որ չէ քօ-
ղարկուած :

Միտքի Ոգիներու Պարը

Մարդոց ցեղին
Միտքէն կուգանք,
Որ դեռ վերջերս՝ էր մըթապատ, աղտեղի եւ
աչազուրկ .

Ովկէան մ'է ան հիմա,
Ձինջ յուզման,
Ու երկինք մը՝ անդո՛րր, հըզօ՛ր շարժումի :

Մենք կուգանք,
Այն խոր վիհէն
Երանութեան, ըզմայլման,
Որուն ալբերն՝ եւ պալատներ բիւրեղեայ .
Այն երկնաբերձ պարիսպներէն մենք կուգանք,
Ուր խորհուրդի զօրութիւններն եւ բազմած,
Պըսակաւոր, ու ձեր պարը կը դիտեն,
Ձե՛ր, ո՛վ ժամեր բարեբաստ :

Իրերահիւս գգուանքներու

Մըթին, մենիկ վայրերէն,
Մենք կուգանք,

Ուր սիրողներ ձեզ կը բըռնեն, ձեր թոյլ ձրգ-
ուած ծամերէն .

Այն երկնազոյն կղզիներէն,
Մենք կուգանք,

Ուր կը ժպտի Իմաստութիւնն անուշակ,
Յամեցնելով նաւերնիդ՝ իր սիրենեան հնարք-
ներով :

Մենք կուգանք,

Մարդոց աչքին, ականջին

Տաճարներէն բարձրադիր,

Գըմբեթարկուած՝ քերթողութեամբ, քանդա-
կով .

Մըմունջներէն

Աղբիւրներուն անկրնիք,

Որոնց ցօղին մէջ կը թրջէ Գիտութիւնն՝

Իր թեւերը նրբարուեստ :

Տարիներ ու տարիներ,

Արեան մէջէն լ՝ արցունքի,

Ինչպէս նաեւ յոյսերու, ատելութեանց, վախե-
րու

Խիտ դըժոխքի՛ մը մէջէն,

Միւս կողմ անցանք, սըլացանք,

Ու քիչ էին կղզեակներն,

Ուր կ'աճէին, խորշակահար ծիւրերով,

Երջանկութեան ծաղիկներն :

Մեր ոտքերն ու մէկն մի թաթ,

Անգորրութիւն հազած եւ .

Ու ցօղը մեր թեւերուն՝ ըսպեղանոյ անձրեւ
մէջ .

Եւ անդին մեր աչքերէն,

Կը տարածուի մարդոց սէրն,

Որ ինչ բանի որ նայի, կը վերածէ դըրախտի :

Ոգիներու եւ ժամերու Պար

Օ՛հ, հիւսեցէ՛ք անբընի՛ն չափին ոստայնն :
Երկինքի

Անդունդներէն եւ երկրի՝ սահմաններէն ծայ-
րագոյն .

Եկէ՛ք, արագ ոգիներ՝, զօրութեան եւ հաճոյ-
քի՛,

Ու լեցուցէ՛ք բերկրութեան պարն ու նրագն,
ինչպէս որ

Հաղար գետի ալիքներ արշաւասոյր կ'ընթա-
նան,

Դէպ ովկէս'ն մը շրթեղ՝ դաշնակութեան ու
լոյսի:

Միտփի Ոգիներու Պարը

Շահեցանք աւարն,

Եղաւ գործերնիս .

Ազատորէն ա'լ կըրնանք սուզուիլ, ճախրել
կամ վազել,

Շուրջանակի կամ անդին,

Եւ կամ մէջն այն սահմանին,

Որ երկրագունտն աղջամուղջով կը պատէ:

Պիտի անցնինք աչքերէն

Աստեղաղարդ երկինքին,

Ու մըտնենք վիհն ըսպիտակ, դայն դադթա-
վայր շինելու .

Մահը, Քառան ու Գիշերն՝

Աղմուկէն մեր սըլացքին՝

Խոյս պիտի տան, ինչպէս մէզն՝ հըզօր շունչէն
փոթորկին:

Ու երկիրը, Յոգն ու Լոյսն,

Ինչպէս Ոգին Զօրութեան,

Որ աստղերը կը վարէ իրենց հրեղէն վազքին
մէջ,

Ու Սէրը, Շունչն, ու Խորհուրդն,

— Այդ Ուժերը մահասպան,—

Ուր որ ճախրենք, մեր թելին ներքեւ պիտի
հաւաքուին:

Ու մեր երգով պիտի շինուի, պարապին

Տարածութեան մէջ արձակ,

Աշխարհ մը նոր, հըպատակ՝ իմաստութեան
Ոգիին .

Ու մենք՝ Մարդոց այդ նորակերտ աշխարհէն

Պիտ' առնենք մեր ծըրագիրն,

Ու մեր գործին անունն ալ՝ «Պրոմէթէսեան»
պիտ' ըլլայ:

Ժամերու Պար

Խափանեցէ՛ք պարը, երգը ցըրուեցէ՛ք .

Ու թող ոմանք մեկնին, ոմա՛նք ալ մընան:

Կիսապար Ա .

Մենք կը քըշուինք երկնից եզրէն ալ անդին...

Կիսապար Բ .

Իսկ մեզ՝ երկրի մոգութիւնն է գըրաւած:

Կիսապար Ա .

Մշտախաղաց եւ արագ, խանդարորբ եւ ան-
կաշկանդ,

Ոգիներուն հետ որ նո՛ր ցամաք մ'ու ծով կը
շինեն,

Նաեւ երկինք մ'ուր սակայն, երկինքն իսպառ
տեղ չունի...

Կիսապար Բ .

Հանդիսաւոր ու դանդաղ, վեհանդորբ ու լու-
սաշող,

Կ'երթանք Օրուան առջեւէն ու կը գըլենք մենք
Գիշերն,

Ու թերուն հետ աշխարհի մ'որուն լոյսն է կա-
տարեալ:

Կիսապար Ա .

Կը պըտուտքինք մենք երգելով բարձրաձայն,

Համախմբուող գունտին շուրջ,

Մինչեւ որ ա'լ կենդանիներն, ինչպէս ծառերն
ու ամպերն,

Երեւան դան իր քառսէն հանդարտած,

Սիրով, ոչ թէ երկիւղով:

Կիսապար Բ .

Կ'ընենք շրջանն աշխարհի ովկէսնին ու լե-
րանց .

Իր մահուան եւ ծընունդի ձեւերն յաջող, կը
փոխուին

Մեր քաղցրալուր զըւարթութեան նուազին:

Ժամերու եւ Ոգիներու Պար

Խափանեցէ՛ք պարը, երգը ցըրուեցէ՛ք .

Ու թող ոմանք մեկնին, ոմա՛նք ալ մընան .

Ուր որ ճախրենք, մեղ հետ կ'առնենք կը տա-
նինք,

Կապերու մէջ, որ աստղերու շողերուն

Պէտք փափուկ են բայց հըզօր,

Ամպերը որ ծանրաբեռն են սիրոյ քաղցր անձ-
րեւով:

ՊԱՆԹԷԱ.— Ո՛հ, մեկնեցան ...

ԻՅՆԷ.— Բայց հըճուանք չե՞ս ըզգար դուն

Քաղցրութենէն այդ անցեալ:

ՊԱՆԹԷԱ.— Լերկ բըլբուլին պէս կանանչ,

Որ, մինչդեռ ամպ մը փափուկ՝ անձրեւին
մէջ կ'անհետի,

Ինք կը խնդայ, արեւո՛տ ջուրի հազար շի-
թերով,

Անտաղաւար երկնից դէմ ...:

ԻՅՆԷ.— Նոյն իսկ, մինչ մենք կը խօսինք,

Կը բարձրանան նոր խաղեր: Ի՞նչ է այս
ձայնն ահաւոր:

ՊԱՆԹԷԱ. Այդ՝ թաւալուն աշխարհին խոր
նըւազն է, որ ծըփուն

Այերին մէջ կ'արծարծէ մեղեդիներ Եւոդ-
եան:

ԻՅՆԷ.— Լըսէ՛ նաեւ թէ ինչպէս ամէն դադար
լեցուն է

Ենթախաղով, արծաթեայ, ջինջ, թափան-
ցող, սառուցիկ,

Ու զարթուցիչ ձայներ որ ըզգայութեան
մէջ կ'անցնին,

Եւ հոգիին մէջ կ'ապրին, նման այն սուր
աստղերուն՝

Որ կը ծակեն ձըմեռի՛ն օդը բիւրեղ, ու ծո-
փուն

Մէջ պատկերնին կը դիտեն:

ՊԱՆԹԷԱ.— Սակայն տե՛ս դու, սա երկո՛ւ բաց-
ուածքներէն անտառին,

— Որոնց վըրայ կախ ճիւղերն, ամպհովանի
մ'են կաղմած,

Եւ ուր երկու վրտակներ, առուակի մը հար-
կատու,

Մանուշակով ներհիւսուած խիտ մամուռին
մէջ իրենց

Նըւագաւոր նրբուղին զետեղած են, եւ կար-
ծես

Երկու քոյրեր, են որոնք հառաչներով կը
դատուին,

Որ կարենան վերըստին ժըպիտներով մ'ա-
նալ,

Եւ որ իրենց սիրելի՛ բաժանումով կը դառ-
նան

Դէպ ի քընքուշ տըխրութեան կղզի մը, դէպ՝
տրամանուշ

Խորհուրդներու անտառ մը, — տե՛ս սա եր-
կու տեսիլքներն,

Անօրինակ շողիւնով, որ կը ծըփան ծովա-
կերպ

Կախարդութեա՛նը վըրայ, ձայնի մ'ահեղ՝
որ տակաւ,

Աւելի բուռն, աւելի՛ սուր եւ խորունկ կը
հոսի

Գետինն տակէն, ու նաեւ, օդին մէջէն հո-
վազուրկ:

ԻՅՆԷ.— Կը տեսնեմ կա՛ռք մը նըման՝ այն նըր-
բագոյն նաւակին,

Որուն մէջ Մա՛յրն ամխններուն,

Արեւմըտեան իր քարայրը կը տարուի,

Տակաւ իջնող լոյսին մէջ,

Երբ ան՝ ընդոստ՝ կը ցատկէ

Միջուսնային երազներէ ...:

Կառքին վըրայ կը կամարի, շինուած փա-
փուկ խաւարէ,

Ամպհովանի՛ մը գմբեթարդ. եւ բըլբուլներն,
անտառներն,

— Որ կ'երեւան, յստակօրէն, այդ մըթըն-
շաղ, օդային

Քօղին մէջէն, — կը նային, այն ձեւերուն պէս
որոնք,

Վըհուկի մը հայելւո՛յն մէջ կը դիտեն ան-
ձերնին:

Իր անիւներն՝ ամպեր են, հաստատ, կա-
պոյտ, ոսկեգոյն,

Անոնցմէ զորս ամպրոպին ոգիները կը դի-
զեն

Բոցեղ ծովուն յատակին՝ վերայ, երբոր ա-
րեգակն՝
Անոր ներքեւ կը սուգուի, արագօրէն: Եւ
անոնք,
Կը թաւալին, կը շարժին, նաեւ կ'աճին,
կարծես թէ՝
Ներքին հովի մը շունչով: Եւ անոր մէջ նրա-
տած է,
Երախայ մը թեւաւոր, որուն դէմքն է ըսպի-
տակ,
Զիւնի նրման լուսափայլ, ու փետուրներն ալ
կարծես,
Արեւային եղեամբէ՝ շինուած ըլլան. անդամ-
ներն՝
Անրբութեամբ կը շողան, եթերային մար-
գարտէ
Հիսուած ճերմակ ըղգեստին հողմածածան
ծալքերէն:
Մազը ճերմակ է, ճերմակ՝ պայծառու-
թեամբն այն լոյսին՝
Որ հիւսքերով կը ցրուի, սակայն աչքերն
իր երկու,
Երկինքներ են լոյծ մութի, զոր անոնց մէջ
բնակող
Աստուածն է որ կը թլուի հոսեցրնել, ճիշդ
ինչպէս
Փոթորիկը կը հոսի, ստամաւոր ամպերու
Թարթիչներէն աղեղեայ, եւ կը մեղմէ շուրջի
պաղ,
Պայծառ օդը, այնպիսի՝ հուրով մը որ փայլ
չունի:
Ան՝ ձեռքին մէջ կը կրթէ լուսնի շող մը զող-
ղուն,
Որուն ծայրէն՝ ուժ մ'ուզողիչ, սայլին ցուկը
կը վարէ
Ամպերուն վրայ անուաւոր, որոնք մինչդեռ
խտտերուն,
Ծաղիկներուն, է՝ ալեաց վրայ, կը թաւալին,
կը հանեն
Զայնէր այնքան քաղցրալուր, որքան արծաթ
ցօղերով

Անձրեւի մը երգն անուշ:
ՊԱՆԹԷԱ.— Իսկ անտառին միւս ճեղքէն, քա-
միններու բարձրագոյն
Դաշնակութեամբ, կը սուրայ՝ գունտ մը,
Հազար գունտ կարծես...
Բիւրեղի պէս հաստատուն, սակայն որուն
զանգուածէն
Նըւագ ու լոյս կը հոսի, ինչպէս պարապ մի-
ջոցէն,
Տասը հազար, պարփակեալ, եւ պարփակիչ,
երկնագոյն
Գունտեր ճերմակ, ծիրանի, կանաչագոյն եւ
ոսկի,
Գունտը գունտին ազուցուած, որոնց միջեւ
դրանք
Ամէն մէկ կէտն առի է միտքէ շանցած ձե-
ւերով,
Այն ձեւերուն պէս զորոնք ողիններ կ'երազեն
Թէ անլամբար վիհին մէջ կը բնակին. եւ
սակայն՝
Իւրաքանչիւրն անոնցմէ՝ թափանցիկ է. եւ
անոնք
Կը պըտուաքին իրարո՛ւ վերայ, հազար
շարժումով,
Հազարաւոր դարձգարձիկ առանցքներու
շուրջ անտես,
Եւ թափովը՝ ինքնասպան արագութեան մը,
յառաջ
Կը թաւալին սաստկօրէն, զանգաօրէն,
պերճօրէն,
Ու կ'արծարծեն՝ իրենց խառն ու բազմե-
րանգ ձայներով,
Պօսքեր՝ իմաստ ունեցող, ու նըւազներ խօ-
լական:
Եւ այս գունտը բազմապան, իր պըտոյաքին
մէջ հըզօր,
Կ'աղայ առուակն արփաւոր, վերածելով
զայն կապոյտ,
Տարերային նօսրութեամբ մըշուշի մը լուսա-
կերպ:
Ու վարի բոյրն անտառին ծաղիկներուն, ու

նըւագն՝
 Ապրող խոտին եւ օգին, աերեւտխտ չողի-
 զերուն
 Լոյսը զըմբուխտ, իր ուժեղ՝ բայց ինքնա-
 մարտ՝ վազքին շուրջ
 Կը շաղուլին կարծես թէ, ու կը կազմեն ե-
 թերեան
 Զանգուած մը որ կ'ողողէ զգայարանքնէ՛րը
 բոլոր:
 Ու գունտին մէջ կը նընջէ, ալապատուէ բա-
 զուկներն
 Իրեն իբրեւ բարձ րած, — մանկան մը պէս՝
 որ անուշ
 Տըքնութեամբ է պարտասուն, — Երկրի Ոգին.
 ու կըրնաք
 Նշմարել թէ իր փոքրիկ շրթունքները կը
 շարժին,
 Յարափոփոխ լոյսին մէջ բուն խկ իրենց
 ժրպիտին,
 Ինչպէ՞ք մէկը կը խօսի, երազի մէջ, իր սի-
 բոյն
 Առարկային նըկատմամբ:
 Ի՞նչ է. — Ան միմիայն կը կապկէ դաշնակու-
 թիւնն այդ գունտին:
 ՊԱՆԹԷԱ. — Եւ ասողէ մը՝ իր ճակտէն, կը
 խոյանան — զերդ կապոյտ,
 Հրեղէն սուրեր, եւ կամ զերդ՝ մըրտենիով
 պատատուած՝
 Տէգեր որոնք կը զըսպեն բըռնակալներն, եւ
 որոնք՝
 Խորհրդանի՛շն են Երկրին, եւ Երկինքին,
 որ հիմա
 Միացած են, — անսահման ճառագայթներ որ
 անտես
 Անխի մը կեդրոնէն, շառաւիղներ են կար-
 ծես,
 Որ գունտին հետ կը դառնան, նոյն խկ միտ-
 քէն ալ արագ,
 Եւ անդունդը կը լընուն արեւակերպ կայծե-
 բով,
 Ու երբեմն ուղղաձիգ, երբեմն ալ շեղակի,

Կը ծակեն հողն աղջամուղջ, ու մինչ կ'անց-
 նին ծակելով,
 Երկրագունտին խոր սիրտին զաղտնիքները
 կը պարզեն,
 Հանք անսահման՝ ոսկիի, աղամանդի, եւ
 անդին
 Գոհարներու, ինչպէս եւ միտքէ շանցած քա-
 բերու,
 Եւ քարայրներ՝ բիւրեղեայ սիւներու վրայ
 հաստատուած,
 Ու ծածկուած՝ բուսական արծաթով մը. եւ
 հորեր՝
 Անչափ հուրի. աղբիւրներ՝ ուրկէ մեծ ծովն՝
 ինչպէս մանո՛ւկ մը, կ'առնէ, եւ շոգինէ՛րը
 որոնց՝
 Աշխարհագէտ լեռներուն կատարները կը
 պըճեն
 Արքաներու սեփական ձիւնասպիտակ կըն-
 քումով:
 Շողերն՝ անդուլ կը փայլին, ու երեւան կը
 բերեն
 Մեյամաղձիկ աւերներն անհետացած դարե-
 բուն.
 Նաւի ցոռկներ, խարխիսներ. մարմարիոնի
 վերածուած
 Հաստ տախտակներ. կապարճներ, սաղա-
 ւարտներ, նիզակներ,
 Եւ ասպարներ՝ Գորգոնի՛ գըլուխներով. ա-
 նիւներ՝
 Մանգաղաւոր կառքերու. եւ իբր աւար յաղ-
 թութեան՝
 Տոհմադարեր, դրօշակներ, զինանըշան դա-
 զաններ,
 — Որոնց շուրջը կը խնդար Մահը, — յետոյ,
 խոր թաղուած
 Նըշանակներ մահասփի՛ւռ կործանումի. ա-
 ւերակ՝
 Աւերակի վրայ կանգնած. ու բեկորներ՝ ըն-
 դարձակ
 Քաղաքներու բաղմաթիւ, որոնց բոլոր բնա-

կիշներն,
 — Զորքս ծածկած էր Երկիրն, — մահկանա-
 ցու թէպէտեւ,
 Սակայն չէին մարդկային: Տե՛ս, գետինն եւ
 այժմ ինկած
 Անոնց գործերն հրէշային ու կրօնականներն
 այլանդակ,
 Արձաններն, տուններն, ու տաճարներն.
 տարօրէ՛ն
 Երեւոյթներ՝ կուտակուած՝ գորշ ջրնջման
 մէջ, ճեղքուած,
 Ու խրոնրած՝ կարծր ու մո՛ւթ անդունդին
 մէջ, իրենց վրայ
 Ունենալով, թեւաւոր գոյակներու անծա-
 նօթ՝
 Անդամները, եւ յետոյ, ձուկեր որոնք կեն-
 դանի
 Թեփի կրդղինը էին. օձեր, սակրուտ
 շրջթաներ,
 Որոնք երկաթ ժայռերու փաթթուած են,
 կամ թաղուած՝
 Դէպերուն մէջ փռչիին այդ ժայռերուն եր-
 կաթեայ,
 Զորոնք փրչրած էր իրենց օրհասական ճի-
 դերուն
 Մանուածապատ զօրութիւնն: Անոնց վրայ
 կը կենար,
 Կոկորդիլոսն ատամնոտ, ինչպէս նաեւ զօ-
 րութիւնն
 Երկրաստանն Բեհեմոտիքին որ երբեմն՝
 Անասուննէ՛ր էին դադան, ինքնակալ,
 Որոնք տրդմուտ ափերու վրայ,
 Եւ սէղերով ծածկուած մասերու վրայ ցա-
 մաքի,
 Բազմանալով կ'աճէին, ինչպէս որդեր ա-
 մառուան
 Դիակի մը վրայ լքուած մինչեւ որ դո՛ւնտը
 կապոյտ,
 Զրհեղեղով դայն պատեց, վերարկուի մը
 նրման,
 Ու ոռնալով, հեւալով, ջրնջրեցան ամէնքն
 ալ.

Եւ կամ Աստուած մը որուն գիտաւոր մ'էր
 դահն՝ անցաւ,
 Ու գոչեց. «Թող ա՛լ չըլլան»: Ու խօսքերո՛ւս
 պէս անոնք
 Գոյութենէ զաղբեցան:

ԵՐԿԻՐԸ

Հրճուանք, յաղթանակ, վայելք, խենդու-
 թիւն ...

Անսահման, զեղուծ, անսանձ ցնծութիւն.

Խրնծիղ գոլորշուտ, անպարփակելի ...

Հա՛, հա՛, վայելքի ողբերութիւն,

Որ զիս կը պատէ, նրման լուսաւոր

Օղի մը եւ զիս՝ կը տանի,

Ինչպէս ամպ մը կը տարուի նոյն խոկ հովէն:

ԼՈՒՍԻՆԸ

Ո՛վ եղբայր իմ, թափառակա՛ն անխրոտ,

Երջանիկ գո՛ւնտ, օղի նաեւ ցամաքի,

Քեզմէ Ողի՛ մը շողի պէս ժայթքելով,

Կը թափանցէ իմ սառ կաղմիս, ու կ'անցնի,

Ջերմութիւնով բոցեղէն,

Սիրով, բոյրով, մեղեդիով քաղցրալուր,

Մէջէս, մէջէս, իմ մէջէս.

ԵՐԿԻՐԸ

Հա՛, հա՛, քարայրներն իմ ծակ լեռներուս,

Ճեղքուած, հրեղէն, ժայռէ կարկառներս,

Ու զրւարթածայն աղբիւրներո՛ւ անհուն

Եւ անշիջելի ցինծով կը խրնդան.

Ու կէտնոսներն եւ անապատներն, ինչպէս ան-
 դունդներն,

Եւ անչափելի ամայութիւններն անյատակ օ-
 դին,

Իրենց ամպերէն ու կոհակներէն,

Պատասխան կուտան ու կ'արձագանդեն:

Ինձ պէս՝ բարձրաձայն՝ կը գոչեն անոնք.

Ո՛վ մականակիր անէ՛ծք, դուն որ մեր

Ամբողջ երկնագոյն, կանանչ տիեզերքն

Ըսպտոնացիր սեւ աւերով պատել,

Եւ ուղարկեցիր ամպ մը հաստատուն,

Որ տեղայ կիզիչ քարեր փոթորկի,

Ու ջախջախելով շաղուէ ոսկորներն

Իմ դաւակններուս, ու միակ, դատարկ
Չանդուած մը կաղմէ, ծեծելով, յետոյ
Իրար խառնելով այն ամէն բաներն
Որոնք կը ստեղծեմ,-

Մինչեւ որ ամէն ժեսուտ աշտարակ,
Ու պատմական սիւն, պալատ, քարկոթող,
Ու մըռայլ տաճար, եւ ամպով, ձիւնով,
Հուրով պըսակուած իմ կայսերական
Լեռներըս, նաեւ, ծովի նըմանող
Անտառներս, ինչպէս՝ ամէն ծիւ, բողբոջ
Որ կըրնայ կուրծքիս մէջ իրեն համար
Օրբան մը եւ կամ դամբան մը դտնել,
Դրոշմը կըրեցին խոր ատելութեանդ,
Իւ եզան մեռեալ ճահիճ մը տըղմուտ:

Ինչպէ՞ս ընկըղմած, քաշուած, ծածկըւած,
Ու ծըծւած ես դուն ծարաւ Ոչինչէն,
Կարծես ըլլայիր այն բաժակն աղի
Ձոր անապատէն անցնող ճաճորդներն
Կը քամեն, հագիծւ. կաթիլ մ'ամենուն...:
Ու վարէն, չուրջէն, ներսէն ու վերէն,
Սէրն ահա խուժեց, լեցնելով դատարկ
Ջընջումըդ, ինչպէ՞ս լոյսն այն որ կ'իջնէ,
Շանթէն ճեղքըւած այրերուն վըրայ:

ԼՈՒՍԻՆԸ

Զիւնն՝ անկենդան լեռներուս
Կը թուլանայ, կենդանի՝ աղբերակներ կը
կաղմէ.
Ով կէաններս հաստատուն՝ կ'ալեծըրին ու
կ'երգեն,
Կը փալթըրին. ու սիրտէս՝ ոգի մը դուրս կը
խուժէ,
Որ սառ լանջքըս հոլանի՝ անակընկալ ծընուն-
դով
Կը զարդարէ. ո՛հ, անչուտ, քու լանջքդ է ան,
Իմ լանջքիս,
Այո՛, լանջքիս վըրայ իմ:

Ու մինչ քեզի կը նայիմ,
Կը զգամ, գիտեմ թէ կանա՛նչ ցօղուններ դուրս
կը ժայթքին,

Ու պըսպըղուն ծաղիկներ կ'աճին եւ իմ կուրծ-
քիս վրայ
Ապրող ձեւեր կը շարժին, իսկ ծովուն եւ օդին
մէջ՝

Ալիքներ կան նըւագի, մինչդեռ ամպեր թեւա-
ւոր

Կը սաւառնին հոս ու հոն, սեւցած ճիշդ ա՛յն
անձրեւով,

Ձոր կ'երազեն նոր ծիւրն:

Օ՛հ, սէր, ամէն ինչ սէր է...:

ԵՐԿԻՐԸ

Ան՝ կրանիթեայ զանդուածի՛ս կը թափանցէ եւ
կ'անցնի՝

Արմատներու մէջէ խառն, ու կ'աւերէ ոսնա-
կոխ՝

Տերեւներուն մէջ յետին, ծաղիկներուն մէջ
փափուկ,

Կը սըփուրի հովերո՛ւն վըրայ, նաեւ ամպոց
մէջ,

Ու մոռցըւած մեռեալներուն մէջ նոր կեանք
Կ'արթընցընէ, մինչ անոնք, իրենց խիստ մութ
խուցերէն,

Ոգի մը վեր կը բուրեն:

Եւ փոթորկի մը նըման, որ իր բանտէն ամպե-
ղէն

Դուրս կը խուժէ որոտմա՛մը եւ թաթառով, ան
կ'ելլէ

Անքըններ ի էութեան քարայրներէն անամբար,
Երկրաշարժի ցընցումով, եւ այնպիսի սըլաց-
քով,

Որ խորհուրդի լըճացած, յաւերժօրէն աներեւ
Քառսին իսկ սարսուռնե՛ր կուտայ, մինչեւ որ
երկիւղ,

Ատելութիւն, ցաւ, նաեւ լոյսէն պարտեալ ըս-
տուերներ,

Մատնըւելով փախուտի,

Թողո՛ւն մարդը, որ երբեմն հայելի մ'էր
բազմակողմ,

Որ կարող էր այլազան սըխալանքով ծամա-
ծռել

Այս ճշմարիտ ու չրքնա՛ղ աշխարհն համայն
 գոյութեանց,
 — Ծո՛ղ մը որ սէր կը ցոլայ,— որ իր ամբողջ
 ցեղին վրայ,
 Ինչպէս երկինքն արեւուն, կը սահի մեղմ ու
 հանդարտ
 Ովկէանին վըրայէն, կը սաւառնի եւ երկնից
 Աստղալիւր խորքերէն կեանք ու ճաճանջ կը
 սրբո՛ւն:

Թողո՛ւն մարդը, ճիշդ ինչպէս բորոտ մանուկ
 մը լըքուած,
 Որ կ'ընթանայ՝ ախտաւոր կենդանւոյ մը ետեւ—
 ւէն,
 Դէպ ի խոռոչ մը տաքուկ, ժայռերու մէջ, ուր
 բուժիչ

Աղբիւրներու զօրութիւնը կը հոսի,
 Եւ որ յետոյ, թափառելով տուն կուգայ,
 Ժըպիտով մը վարդազեղ,
 Անգիտակից,— մինչ իր մայրն՝ ատեն մը դեռ
 կը վախնայ

Թէ անիկա ոգի մ'է, բայց որ յետոյ կ'արտաա—
 ուէ

Ապաքինած դաւկին վրայ:

Մա՛րդ, ո՛հ, եւ ոչ թէ մարդիկ...: Եղթայ
 մ'իրար օղակուած
 Խոհի, սիրոյ եւ ուժի, անքակտելի յաւիտեան,
 Որ տարբերը կը մըղէ աղամանդեայ ուժգնու—
 թեամբ,
 Ինչպէս արեւը կ'իշխէ, բըռնապետի նայուած—
 քով,

Մոլորակաց բարդ խումբին խրոփայոյզ պե—
 տութեան,
 Կատաղօրէն ձրգտելով երկնից ազատ մենու—
 թեան:

Մա՛րդ, հոգի մը ներդաշնակ, հոգիներով բաղ—
 մաթիւ,
 Որուն բընոյթն՝ իր անձին աստուածային զըս—
 պումն է.

Ուր ամէն ինչ կը հոսի, դէպ ի ամէնն, ինչպէս
 որ
 Գետերը ծո՛ղ կը հոսին.
 Մոլորական արարքներ, սիրոյ շնորհիւ կ'աղ—
 ուորնան.
 Աշխատութիւն, ցաւ եւ վիշտ, անասնոց պէս
 ընտանի,
 Կեանքի դալար պուրակին մէջ կը գրօնուեն,
 Ոչ ոք գիտէր թէ ո՛րքան կարող էին հեղ ըլլալ:
 Իր կամքն՝ ամբողջ ըստօրին կիրքերով, վատ
 հեշտութեամբ,
 Եւ անձնասէր հոգեբով,— արբանեակնե՛րն իր
 գողգոջ,—
 Ոգի մ'է որ կարող չէ առաջնորդել, որ սակայն
 Հնազանդելու ատակ է, ան նրման է այն նա—
 ուն,
 Փոթորկաթեւ, որուն ղեկն՝ հիմա Միրոյ ձեռ—
 քին մէջ
 Կը գըտնըւի, որ կ'անցնի ալիքներէ որ երբեք
 Չեն յանդըգնիր ընկրղմել, քանի որ Սէ՛րը՝
 կեանքի
 Վայրենագոյն եղբայրներն իր գերիշխան զօրու—
 թիւնն
 Ընդունելու կը ստիպէ:

Աշխարհ համայն կ'ընդունի՛ իր զօրութիւնն.
 ու գոյնի,
 Եւ մարմարի սառուցի՛կ զանգըւածին ընդմէջէն
 Իր երազները կ'անցնին. թելեր փայլուն՝ ու—
 բոնցմով
 Մայրերն իրենց տըղայոց հագուստները կը
 հիւսեն.
 Լեզուն՝ հիմա մշտատեւ որփէոսեան երգ մըն
 է,
 Որ հանճարեղ դաշնակմամբ, խոհերու եւ ձե—
 ւերու
 Ամբոխի մը կը տիրէ, որ ալլապէս՝ ոչ իմաստ,
 Ոչ որոշ գիծ ունէին:
 Փայլական անոր գերին է. երկնից յետին խորու—
 թիւնն

Իր աստղերը կը յանձնէ, եւ զերդ հօտ մը ոչ-
խարի,
Կ'անցնին աչքին առջեւէն, կը համբուին ու
կ'երթան:

Իր նըժոյգը՝ ամպրոպն է. ան կ'արշաւէ օդին
մէջ,
Եւ անդունդն՝ ի'ր մերկացեալ խորութենէն կը
գոչէ.
«Երկինք, ունի՞ս դադտնիքներ. մարդն բրաւ
զիս քողագերծ,

Այլեւս դադտնիք ես չունիմ»:

ԼՈՒՍԻՆԸ

Մահուան ըստուերն ըսպիտակ,
Երկինքի մէջ իմ ճամբէ՛ս դուրս ինկած է վեր-
ջապէս,
Կ'առչող պատանք, կաղմբւած՝ հաստատ սառէ
եւ քունէ.

Ու նորահիւս սարսիւնայիս շուքին մէջ,
Կը թափառին հոմանիներ երջանիկ,
Նըսող հըզօր, սակայն նոյնքա՛ն մեղմ որքան
Անոնք որ քու հովիտներուդ կը հսկեն:

ԵՐԿԻՐԸ

Ինչպէս լուծիչ ջերմութիւնն արշալոյսին՝ կա-
րող է
Պատել կիսով չըսառած գունտ մը ցօղի ոսկե
գոյն,
Կանանչագեղ, բիւրեղեայ, մինչեւ որ ան թե-
ւաւոր
Մէկ մը կ'ըլլայ թափառիկ, կամարն ի վեր
լուրթ օրին,
Կէսօրէն ալ վերջ կ'ապրի, եւ արեւուն հրա-
ժեշտի
Վերջին շողին վերայէն, ծովուն վերեւ կ'առ-
կախուի,
Կարծես զէզ մը բրդեղէն՝ մեղեսիկի եւ հու-
րի...:

ԼՈՒՍԻՆԸ

Շրջապատուած, կը հանդէս,
Ամեւս լոյսին մէջ ցինծիղ
Ու երկինքին աստուածային ժպտին մէջ,
Արեւներուն ամէնքն ալ, ինչպէս խումբերն
աստղերուն,

Լոյս մը, կեանք մը, ուժ մը վերադ կը հեղուն,
Որ քսւ գունտըդ կը պըճեն:
Ու դուն ալ քուկդ ի'մ վերաս
Կը տեղացնես, ի'մ վերաս:

ԵՐԿԻՐԸ

Ես կը դառնամ՝ գիշերուա՛ն բուրգիս ներքեւ,
որ երկնից
Երազային վայելքին ուղղրւած է, եւ մեղմիւ՝
Կախարդրւած քունիս մէջ՝ յաղթանակի ցըն-
ծութեան
Խօսքեր կ'ընէ, նըման ա՛յն երիտասարդ հոգիին
Որ կ'օրօրուի սիրային երազներով, ու տըկար
Հառաչներով, գեղուհւոյն ըստուերին մէջ կը
հանգչի,
Մինչ այս վերջինն՝ անոր շուրջ, լոյս, ջեր-
մութիւն կը սրբոյն:

ԼՈՒՍԻՆԸ

Ինչպէս փափուկ ու քաղցրիկ խաւարման մէջ,
երբ հոգին
Կը պատահի հոգիին, շրթներու վրայ սիրա-
հար
Կը հանդարտին տաք սիրտերն, եւ ամենէն բո-
ցափառ
Աչքերն իրենց շողիւնէն կը զըրկըին, այնպէս
ալ՝
Երբ շուքդ իյնայ իմ վերաս, համբ ու անշարժ
կը մընամ,
Քեզմով համակ ծածկըւած, սիրովդ առլի,
գո՛ւնտ չըքեղ,
Սիրովդ առլի, չափազանց, ո՛հ չափազանց
առլըցուն:

Արեւուն շուրջ արագօրէն կը դառնաս,
Ամենավառն՝ աշխարհներու մէջ անթիւ,
Ո՛վ Գո՛ւնտ կանանչ ու երկնագոյն, որ բոլոր
Լամբարներուն մէջ երկինքին - որոնց կեանք,
Լոյս տըրուած է, - կը շողաս,
Աստուածային ճաճանչով մը գերազանց.
Ես՝ բիւրեղեայ սիրուհիդ՝
Կը տարուիմ հետդ՝ այնպիսի՝ ուժով մը որ
նըման է

Բեւեռային դրրախտին, մազնխական զօրութեամբ՝

Սիրողներու աչքերուն:

Ես՝ իրապէս սիրահարեալ կոյս որուն

Տրկար ուղեղն իր սիրոյն հաճոյքովն է ծանրաբեռն,

Կը դառնամ շուրջդ՝ յիմարի պէս, հարս անյագ,

Դիտելով ձեռք ամէն կողմէ, Բազոսի

Քրքմուհի մը նրման,

Բաթակին շուրջ, զոր դրժխեմ անտառին մէջ Կազմոսեան,

Վեր բարձրացուց Ազամէ:

Ուր որ ճախրես, ո՛վ Եղբայր,

Պէտք է այնտեղ ես փութամ,

Պըտուտքիմ ու հետեւիմ,

Անհուն երկնից մէջ պարապ,

Պաշտպանուելով՝ անօթի

Միջոցին դէմ՝ հոգիիդ

Գրքանքովը, եւ տեսքդ,

Ըզգայական վայելքդ,

Ըմպելով գեղ, զօրութիւն,

Շրքեղութիւն, ինչպէս որ՝

Սիրահար մը, եւ կամ թէ՛

Գետնառիւծ մը, ճիշդ կ'առնէ

Կերպարանքը այն բանին՝

Որուն վրայ կը նայի,

Մանուշակին պէս որուն

Փափուկ աչքը կը դիտէ

Կապոյտն երկնից, մինչեւ որ

Իր երանգը կը փոխուի,

Կ'ըլլայ նրման՝ դիտածին,

Ինչպէս խոնաւ մէզ մը գորշ,

Որ կը փայլի՝ հաստատուն

Մեղեսիկի մը հանգոյն,

Արեւմտեան այն լեռան

Մէջէն զոր ինք կը պատէ,

Երբ արեգակն՝ իր ձիւնին

Վրայ՝ մայրը կը մըտնէ...

ԵՐԿԻՐԸ

Եւ օրն անգոր

Կ'արտասուէ որ այդպէս է...

Քընքոյշ լուսին, իմ վրայս կ'իջնէ ձայնը վայելքիդ,

Պայծառ լոյսիդ պէս փափուկ, որ կը փոփէ նաւաստին,

Մինչ ան՝ ամբան գիշերով՝ կը նաւարկէ այնպիսի

Կըղղիններու մէջերէն, որ յաւիտեան անդորր են:

Քընքոյշ լուսին, բիւրեղեայ հընչիւններդ կը ծակեն

Հըպարտութեան այստակ տիեզերքին անձաւներն,

Ու կը գիւթեն հեշտութեան վազրը որուն կատաղի

Կոկիլոտութեն շինուեցան վէրքեր որոնք՝ անհրաժեշտ՝

Ըսպեղանոյդ կարօտ են:

ՊԱՆԹԷԱ.— Լոգանքէ մը կայծկըլտուն ջուրի, կարծես դուրս կ'ելլեմ.

Լոգանք լոյսի երկնագոյն, ժայռերու մէջ մթնապատ.

Ձայնի գետէն դուրս կ'ելլեմ...

ԻՅՆԷ.— Ո՛հ, քոյր անուշ, ձայնի գետն՝ հեռացած է, քաշուած,

Մինչ դուն՝ անոր ալիքէն կը կարծես թէ կը յառնես,

Որովհետեւ քու խօսքերդ՝ յըստակ, փափուկ այն ցօղին

Պէս կը թափին որ լողցող օդանոյշի մը վարսէն,

Անդամներէն կը կաթի...

ՊԱՆԹԷԱ.— Լըռէ՛, լըռէ՛. ամեհի՛ր՝ զօրութիւն մը, զերդ խաւար,

Կը բարձրանայ Երկիրէն, ու երկինքէն կը տեղայ

Գիշերի պէս եւ յետոյ, միջոցին մէջ կը պայթի.

Խաւարումի մը նրման, որ արեւուն շողեւուն Մակտիքներուն մէջ կարծես ըլլար զիպուած.

Իսկ փայլուն Տեսիլքներն ալ, որոնց մէջ ոգիները երգե-

ցեմ.

Կ'ընթանային շողալով, կը փախիւրլին, տըժ-
զունած

Մարմիններուն պէս երկնից, թաց գիշերուան
մ'ընդմէջէն:

ԻՅՆՔ:— Խօսքեր կը զգամ ականջիս մէջ...:

ՊԱՆԹԷԱ:— Ընդհանրական ծայն մըն է,

Խօսքի նրման ունկընդդէ՛:

ԴԵՄՈԳՈՐԳՈՆ

Դո՛ւն, ո՛վ Երկիր, խաղաղաւէտ կայսրութիւն
Հոգիի մը երջանիկ.

Աստուածային երգերու եւ ձեւերու,

Դուն, ո՛վ Գունտ,

Շրջեղձ զանգուած որ թաւալմանդ ընթացքին,

Կը ժողուես սէրն՝ որ երկնից մէջ կը սալարկէ
Քու ճամբադ:

ԵՐԿԻՐԸ

Կը լրսեմ...

Յօդի չիթ մ'եմ մահամերձ...:

ԴԵՄՈԳՈՐԳՈՆ

Դուն, ո՛վ Լուսին, որ կը նայիս ըզմայլմամբ
Գիշերային Երկրին վըրայ, ինչպէս ան քեզ

Կը նայի,

Մինչ երկուքդ ալ, թէ՛ մարդոց, թէ՛ կեն-
դանեաց,

Թէ՛ թընչոց

Արագաթեւ սերունդին զեղեցկութիւն ու սէր
էք,

Անդորրութիւն ու դաշներդ...:

ԼՈՒՍԻՆԸ

Կը լրսեմ.

Տերեւ մ'եմ զոր՝ կը ցընցես...

ԴԵՄՈԳՈՐԳՈՆ

Դո՛ւք, արքաներ արեւներու, աստղերու,

Ո՛վ Աստուածներ ու Դուք,

Զօրութիւններ Եթերային, որ ունիք

Երանաւէտ, անփոթորիկ, Եղիւսեան

Օթեաններ, Երկրիքի

Աստեղազարդ անջրբայեւէն ալ անդին...:

ԶԱՅՆ ՄԸ, ՎԵՐԷՆ

Մեր մեծ խումբը հասարակաց, կը լրսէ...

Օրհնեալ ենք մենք ու կ'օրհնենք:

ԴԵՄՈԳՈՐԳՈՆ

Դո՛ւք, երջանիկ Մեռեալներ, — զորս ամէնէն
լուսաւոր

Քերթողական տողերն իսկ ամպեր են որ կը
ծածկեն,

Ոչ թէ գոյներ նըկարուն, —

Թէ ձեր բնութիւնն՝ այն նախկին

Տիեզերքն է զոր տեսաք, հանդուրժեցիք, ա-
տենօք,

ԶԱՅՆ ՄԸ, ՎԵՐԷՆ

Թէ ոչ՝ նրման անոնց որ՝ մենք թողուցինք,
մեկնեցանք,

Կը փոփոխուինք ու կ'անցնինք...:

ԴԵՄՈԳՈՐԳՈՆ

Դո՛ւք, Ողիներ տարրային, որոնց տուններն՝
են մարդուն

Վըսեմ միտքէն ըսկըսեալ՝ մինչեւ մըռայլ,
կապարեայ

Կեզրոնական քարն, ինչպէս երկնից՝ աստղով
դրուագուած

Գըմբեթներէն մինչեւ խորն անլոյս սէղին, —
բուն Վրայ

Ծովու որդ մը կը բուծի...:

ՇՓՈՔ ԶԱՅՆ ՄԸ

Կը լրսենք մենք... մոռացում

Կ'արթընցնեն քու բառերդ:

ԴԵՄՈԳՈՐԳՈՆ

Ո՛վ հոգիներ, որոնց տուններն են միտք.

Կենդանիներ ու թընչուններ. դո՛ւք ճըճի-
նէ՛ր ու ձուկներ,

Եւ դո՛ւք, ապրող տերեւներ ու բողբոջներ,

Փայլա՛կ ու հո՛ւլ, եւ դո՛ւք, անզուսպ ջուրներ,

Մառախուղներ, Երեւոյթներ օդային,

Որ կը լընուք մենութիւններն այերին...

ԶԱՅՆ ՄԸ

Մեզ համար ծայնդ՝ հով մըն է,

Որ անխրոտ անտառաց մէջ կը փըչէ:

ԴԵՄՈԳՈՐԳՈՆ

Ո՛վ մարդ, դուն որ ատենօք, թէ՛ բըռնապետ,
թէ՛ ըստրուկ

Մ'էիր, խաբուած մ'ու խաբող. աւերակ մը,
եւ ճամբորդ

Մօրօրանէն գերեզման, անմահական այս օրին

Մութ գիշերին քնդմէջէն...

ԲՈՂՈՐԸ

Խօսէ՛, հրդօր քու բառերդ երբեք կարող չեն անցնիլ...

ԴԵՄՈԳՈՐԳՈՆ

Այս օրն՝ ա՛յն է, որ անդունդին մէջ պարապ, Երկրի որդւոյն կախարդանքով, կը ցանկայ Երկնից անսանձ բընութեան, եւ յաղթանակն՝ իբր ըստրուկ՝

Անդունդն ի վար կը քըչուի:

Սէրն՝ համբերող զօրութեան իր ահաւոր դա-հոյքէն

Իմաստունին սիրտին մէջ, տառապանքի ահ-ռելի՛

Վերջին ժամէն ցնորական, ժայռանքման օր-հասի

Սեպ, լրպրծուն, նեղ եզրէն, վեր կը ցայտէ սրլացիկ,

Եւ իր թեւերը բուժիչ՝ աշխարհի վրայ կը սրվուէ:

Աղնրութիւն ու Սրբութիւն, Իմաստութիւն, Համբերութիւն,

Ահա ասոնք են կրնիքներն այն անյողողող վըս-տահութեան,

Որ կործանման Զօրութեան գերեզմանը կը փակէ:

Ու եթէ իր անդօր ձեռքով, Յաւերժութիւնն, որ մայրն է

Անհաշուելի գործքերու եւ ժամերու - սրձանկէր

Օձը՝ որ զինք պիտի գըրկէր, երկայնութեամբն իր ամբողջ,

Ասոնք են այն յուսութիւնն, որոնց շնորհիւ՝ պարզըւած

Ճակատագրին վրայ դարձեալ՝ իշխանութիւն կը ստացուի:

Վիշտեր կըրել, զորոնք Յոյսն՝ անծայրածիր կը կարծէ:

Թողութիւն տալ այնպիսի՝ չար գործքերու որ մահէն

Կամ խաւարէ՛ն ալ սեւ են. ամենազօր երեւցող իշխանութեան ասպարէ՛զ կարդալ. սիրել՝ ու տոկալ:

Յուսալ մինչեւ որ Յոյսը իր խել մոխրէն ըս-տեղծէ

Ինչ որ ինքը կ'երազէ. ո՛չ փոփոխուիլ եւ ո՛չ ալ

Տառամսիլ կամ զիղջ ըզգալ...: Այս՝ քու փառքի՛դ պէս, Տիտան,

Բարի՛, զըւա՛րթ ըլլալ է, մե՛ծ, գեղեցիկ եւ ազա՛տ:

Այս է միայն Կեանք, Հրճուանք, Կայսրութիւն եւ Յաղթանակ:

ՎԵՐՋ

Փ. Գ. ՇԷԼԻ

Թարգմ.

ՅԱԿՈԲ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

Նիւ Եօրք, սեպտ. 1929 - մարտ 1930